

Zerwany Kłós

Czas trwania: 95 minut

Rok produkcji: 2017

Gatunek: dramat historyczny, hagiograficzny

Scenariusz i reżyseria: Witold Ludwig

Zdjęcia i montaż: Julian Kucaj

Muzyka: Krzysztof Aleksander Janczak

Obsada: Aleksandra Hejda, Magdalena Michalik,
Dariusz Kowalski, Paweł Tchórzelski, Witold Bieliński,
Zuzanna Lipiec, Piotr Zajączkowski, Mirosława Marcheluk,
Ryszard Mróz oraz Maciej Gąsiorek

Fabula

Akcja filmu rozgrywa się podczas I wojny światowej. Historię opowiada Teresa, wiejska dziewczyna zgwałcona przez posępnego Kozaka Sorokina. Tymczasem po Tarnowszczyźnie panoszą się carskie wojska. W okolicznych wioskach strach sieje carski dowódca.

Na tym tle poznajemy główną bohaterkę filmu – Karolinę Kózkę. Nieskazitelnie dobra 16-latką świeci przykładem wśród ludzi, będąc ulubienicą okolicznych dzieci. Sielankę życia przerywają pierwsze pomruki wojny. Wieśniacy piętnują Teresę, posądzaną o oddanie się Rosjanom za pieniądze. Tylko Karolina pozna jej tajemnicę o gwałcie zadany przez Sorokina. Teresa chce pozbyć się niechcianej ciąży. Karolina zapobiega jej samobójstwu, wkrótce jednak sama staje się ofiarą tragedii. Zostaje uprowadzona wraz z ojcem przez carskiego dowódcę, jednak bezsilny i sterroryzowany ojciec ucieka z miejsca uprowadzenia. Ogarnięty wyrzutami sumienia popada w obłąd. Całej historii przygląda się wiejski proboszcz – ks. Władysław Mendrala. On jako pierwszy odkrywa prawdę o kulisach zbrodni Karoliny.

Zarówno ojciec, jak i świat poznają wkrótce sens śmierci dziewczyny, którą świat zna dziś jako bł. Karolinę. Jakie będą jednak losy oprawcy Karoliny oraz jej ojca? Jaki będzie epilog historii pohańbionej Teresy?

10 czerwca 1987 r. w Tarnowie św. Jan Paweł II beatyfikował Karolinę. W czasie Mszy beatyfikacyjnej powiedział: "Święci są po to, ażeby świadczyć o wielkiej godności człowieka. Świadczyć o Chrystusie ukrzyżowanym i zmartwychwstałym dla nas i dla naszego zbawienia - to znaczy równocześnie świadczyć o tej godności, jaką człowiek ma wobec Boga. Świadczyć o tym powołaniu, jakie człowiek ma w Chrystusie".

Styl filmu

„Zerwany Kłós” jest swojego rodzaju filmowym rapsodem. Z jednej strony mamy niezwykle subtelny liryzm i poetyckość narracji. Widać to w bardzo malowniczych plenerach i nastrojowych lokacjach ukazanych w impresjonistycznych zdjęciach. Na tym tle słyszymy dialogi zawierające wiele esencjonalnych i "skrzydlatych myśli", a scenariusz ukazuje dobro i zło w wielu subtelnych odcieniach.

Z drugiej strony wyrafinowana brutalność nadaje filmowi przejmującego, ekspresjonistycznego wymiaru. Całość obrazu dopełnia niezwykle piękna muzyka. Oscyluje pomiędzy kameralnymi i ujmującymi tematami, po szeroko orkiestrowane, epickie tematy symfoniczne, łączące muzykę klasyczną z wątkami etnicznymi. Styl filmu jest bardzo malarski i wyrafinowany. Łączy rafaellofską idealizację natury w połączeniu z szorstkim wyrazem w stylu carravagiowskim. Uważny widz dostrzeże w filmie odwołania do arcydzieł z historii sztuki i filmu. Wszystko to składa się na dzieło o unikalnym charakterze.

O filmie

Film, oprócz bardzo rzetelnej i dokumentalnej relacji z życia bł. Karoliny, niesie wielkie i humanistyczne wartości. Opowiada o zwycięstwie dobra nad złem oraz miłości nad nienawiścią. Mówi zarazem o sile przebaczenia, a także odnajdywaniu sensu w cierpieniu. Losy i charaktery bohaterów urastają do szekspirowskich rozmiarów: cierpienie, zbrodnia, miłość, szaleństwo, wewnętrzna przemiana – wszystko to przeżywają bohaterowie: "Zerwanego kłosa" – historii, która wydarzała się latem i jesienią 1914 roku u progu I wojny światowej

Inspiratorem powstania filmu, a zarazem scenarzystą i reżyserem filmu jest Witold Ludwig. Stworzył zespół filmowy złożony ze studentów Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu, jak i jej absolwentów pracujących w TV Trwam. Trzon zespołu obok reżysera, stanowili także kierownicy produkcji: Karol Niechciał i Marta Strugała wraz z autorem zdjęć Julianem Kucajem.

W filmie wystąpili debiutanci, jak i doświadczeni aktorzy, pośród których wybijają się: Magdalena Michalik, Dariusz Kowalski, Paweł Tchórzelski oraz Witold Bieliński. Zespół tworzyli także artyści z całej Polski. Pośród nich wyróżnia się kompozytor – Krzysztof A. Janczak. Konsultacji artystycznej projektowi udzielał Michał Lorenc.

Zespół tworzyli artyści, najlepsi w swoich branżach. W tym tancerze – Łukasz Wilma (zespół "Śląsk") oraz Anna Dębicka (Cygański Teatr: "Terno") oraz kaskaderzy z grupy kaskaderskiej : "East Riders" - Jakuba i Huberta Kostrzewów z Radzimina. Reżyserem dźwięku był doświadczonym inżynier dźwięku, a także satyryk radiowy Zbigniew Malecki.

Sztafaż artystów dopełniają wybitni muzycy. Dość powiedzieć o Polskiej Orkiestrze Radiowej poprowadzonej przez Radosława Labahua i zrealizowanej przez Rafała Paczkowskiego, a nagrałej w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego.

Producentem filmu jest Fundacja Lux Veritatis. Film został współfinansowany także z 1% podatku przekazanego na rzecz Fundacji Nasza Przyszłość

Film: "Zerwany kłós" jest pierwszym dziełem powstającej w Toruniu przy TV Trwam wytwórni filmowej.

Twórcy

Witold Ludwig

27-letni scenarzysta i reżyser oraz kierownik produkcji. Autor tekstu piosenki: "Warto jest wierzyć" wykonywanej przez Zofię Nowakowską. Film: "Zerwany kłós" to jego fabularny debiut.

Poeta, scenarzysta, autor tekstów piosenek, felietonista TV Trwam. Student V roku dziennikarstwa w Wyższej Szkole Kultury Społecznej i Medialnej oraz absolwent historii sztuki na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (licencjat). Przez pięć lat gospodarz audycji publicystycznej: "Pokój gościnny" w Radiu Maryja oraz stały felietonista w cotygodniowym programie: "Westerplatte Młodych" w TV Trwam. Posiadacz karty mikrofonowej Polskiego Radia. W czasach studiów reżyser form teatralnych, m.in. „Przesłuchanie”. Jego spektakl: "Brat naszego Boga" zajął drugie miejsce na XXX Międzynarodowym Festiwalu Filmów Katolickich w Niepokalanowie. Reżyser i współorganizator (wraz z Karolem Niechciałem) tzw. „Procesji Dziejów”, która uświetniała konsekrację toruńskiego kościoła p.w. Maryi Gwiazdy Nowej Ewangelizacji i św. Jana Pawła II.

Karol Niechciał

23 letni kierownik planu i kierownik produkcji. Najbliższy współpracownik reżysera i główny współtwórca organizacji produkcji.

Student II roku dziennikarstwa w Wyższej Szkole Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu. Na pierwszym roku debiutował rolą Józefa Chełmońskiego w spektaklu teatralno-filmowym „Brat naszego Boga” w reż. W. Ludwiga, zarazem pełniąc funkcję kierownika planu i współorganizatora przedsięwzięcia. Kierownik produkcji tzw. „Procesji dziejów”, uświetniającej konsekrację toruńskiego kościoła p.w. Maryi Gwiazdy Nowej Ewangelizacji i św. Jana Pawła II.

Uczestnik i organizator wielu rekonstrukcji historycznych.

Ciekawostkę stanowi fakt, że wcielił się w epizodyczną rolę świadka uprowadzenia bł. Karoliny.

Marta Strugała

23 lata. Kierownik planu i II-gi kierownik produkcji.

Studentka IV roku dziennikarstwa w Wyższej Szkole Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu. W czasie studiów angażowała się w prace studenckiego teatru: „Dobry wieczór”, a także w produkcję i promocję spektaklu teatralno-filmowego: „Brat naszego Boga”. Wraz z Witoldem Ludwigiem i Karolem Niechciałem prowadzą zespół filmowy organizujący produkcję filmu: „Zerwany kłós”. Obecnie w produkcji odpowiedzialna także za kontakt twórców z mediami.

Julian Kucaj

32 lata. Autor zdjęć i montażysta. "Zerwany kłos" jest jego fabularnym debiutem. Dorastał w Nowym Jorku, lecz studiował w Polsce. Absolwent Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu, a od 10 lat grafik i operator w TV Trwam. Autor licznych form telewizyjnych: graficznej oprawy ramówek i programów, twórca wielu reportaży i dokumentów, a także teledysków, w tym zdjęć do teledysku: „Warto jest wierzyć”.

Krzysztof A. Janczak

33 lata. Autor muzyki do filmu.

Laureat kilkudziesięciu konkursów muzyki poważnej i filmowej. Po ukończeniu muzykologii na Uniwersytecie Warszawskim, został stypendystą rządu francuskiego oraz Fundacji Nadii i Lillii Boulanger. Po pięciu latach ukończył kompozycję i orkiestrację w prestiżowej Ecole Normale de Musique de Paris oraz Konserwatorium Maurycego Ravela. W roku 2007 otrzymał od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej śp. Lecha Kaczyńskiego, Srebrny Krzyż Zasługi za skomponowanie Symfonii Powstańców Warszawskich.

Obsada

Aleksandra Hejda

24 lata. Odtwórczyni roli bł. Karoliny Kózkówny , która jest jej debiutem ekranowym.

Aktorka, animatorka, studentka retoryki i komunikacji społecznej w Wyższej Szkole Kultury Społecznej i Medialnej oraz etnologii i antropologii kulturowej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jej zainteresowanie aktorstwem sięga czasów licealnych, kiedy stawiała pierwsze kroki w teatrze lalkowym. Współpracowała z chełmińskim Teatrem „Agrafka”, studenckim Teatrem „Dobry Wieczór”, objazdowym Teatrem „Vaśka” oraz warszawskim Teatrem Fijewskich. Amatorsko zajmuje się także tzw. „fire show”. Laureatka V i VI Ogólnopolskiego Międzyuczelnianego Konkursu Oratorskiego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim im. Jana Pawła II. Laureatka eliminacji 61 Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego.

Wystąpiła w pantomimicznej roli Anioła Stróża w spektaklu teatralno-filmowym: „Brat naszego Boga” w reż. W. Ludwiga.

Dariusz Kowalski

W 1990 roku ukończył Państwową Wyższą Szkołę Teatralną we Wrocławiu, a dwa lata później zadebiutował w filmowej produkcji belgijsko-francusko-holenderskiej Stijna Coninx'a "DAENS". W polskim filmie fabularnym pojawił się po raz pierwszy w 1992 roku - był to horror Łukasza Karwowskiego "Listopad". Jest bardzo znany z roli cynicznego Janusza Tracza, przedsiębiorczego biznesmena w serialu "Plebania". Aktor Teatru Nowego w Łodzi od 1998r.

Paweł Tchórzelski

Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej we Wrocławiu. Aktor od lat 90. XX wieku gra w niezależnych produkcjach toruńskich reżyserów m. in. w komedii o Krzyżakach Remigiusza Zawadzkiego oraz Jarosława i Pawła Jaworskich „Bartenstein 12-86”, „Panoptikonie” i „Hakerach Wolności” Marcina Gładycha, „Caissie” Marcela Woźniaka. W 2015 roku dostał nagrodę Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Tofifest - Flisak 2015.

Magdalena Michalik

26 lat. Wcieliła się w rolę Teresy, która jest jej ekranowym debiutem.

Od dzieciństwa, aż do matury była członkiem Reprezentacyjnego Zespołu Miasta Ustroń Estrady Regionalnej „Równica”, prezentującego pieśni i tańce Śląska Cieszyńskiego oraz wiersze ustrońskich poetów ludowych. Absolwentka Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu na kierunku dziennikarstwo i politologia. Przez 5 lat studiów w WSKSiM była aktorką Teatru Studenckiego „Dobry Wieczór”, w którym zagrała m.in. Fiołkę Iwanownę („Ożenek”), Panią Laurę („Dwa teatry”), Zosię („Damy i huzary”), Panią Mirską („Klub Kawalerów”), Elżbietę („Pupil pupila”), Mużę („Wyzwolenie”).

W 2014 roku w spektaklu teatralno-filmowym „Brat naszego Boga” (reż. W. Ludwig) wcieliła się w postać Heleny Modrzejewskiej. W latach 2011-2015 była gospodarzem na „wieczornych modlitwach dzieci” w TV Trwam. W 2014 roku ukończyła kurs prezenterki w Akademii Telewizyjnej TVP. Realizuje pasję teatralną współpracując z Teatrem Fijewskich w Warszawie, a zawodowo jest pracownikiem administracji państwowej. Studiuje podyplomowo retorykę i komunikację społeczną w WSKSiM w Toruniu.

Piotr Zajączkowski

24 lata. W filmie wciela się w postać Kozaka Sorokina, która jest jego ekranowym debiutem.

Łęczanin, na co dzień urzędnik, a po pracy aktor Teatru Fijewskich, kaskader konny. Absolwent dziennikarstwa i politologii w WSKSiM, w której aktualnie kończy studia podyplomowe z dyplomacji. Od 14 roku życia rozkochany w teatrze, dzięki któremu stworzył wiele kreacji, m.in.: Konrad („Wyzwolenie”), Adam Chmielowski („Brat Naszego Boga”), Major („Damy i Huzary”), Koczkarów („Ożenek”).

Muzyka

Muzykę do filmu stworzył Krzysztof Aleksander Janczak. Skomponowaną przez niego ścieżkę dźwiękową wykonał 60-osobowy skład Polskiej Orkiestry Radiowej pod batutą Radosława Labahua. Nagrań dokonano w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego. Nagranie zrealizował Rafał Paczkowski. Partie sopranowe wykonała Dorota Szczepańska, natomiast wokale etniczne Maria Natanson. Instrumentalne partie etniczne wykonali muzycy zespołu DesOrient specjalizujący się w muzyce filmowej, zwłaszcza Michała Lorenc.

Udźwiękowienie

Reżyserem dźwięku w filmie był Zbigniew Malecki i katowicka firma SupraFilm. Zbigniew Malecki pracował ostatnio przy takich produkcjach jak: "Historia Roja" oraz "Smoleńsk". Jest stałym współpracownikiem reżysera Lecha Majewskiego.

Piosenka: "Warto jest wierzyć"

Piosenka: „Warto jest wierzyć” jest utworem promującym film: „Zerwany kłós”. Autorem tekstu jest scenarzysta i reżyser filmu Witold Ludwig. Do wykonaniu utworu dała się zaprosić wybitna aktorka musicalowa i piosenkarka Zofia Nowakowska znana z wielu ról w Teatrze Buffo m.in. z tytułowej roli w „Romeo i Julii”, a obecnie artystka Teatru Roma. Autorem muzyki do tej piosenki jest Jakub Milewski, absolwent Uniwersytetu Muzycznego F. Chopina w Warszawie.

Ciekawostki

1. Podczas realizacji sceny pogrzebu, koń ciągnący powóz z aktorką Aleksandrą Hejdą zerwał się woźnicy i runął w pola. Jak się okazało, koń płoszył się ponieważ kilka dni wcześniej grał w innym filmie sekwencję galopu z zaprzężonym podpalonym wozem tratując makiety ludzi.
2. Podczas nagrania ścieżki dźwiękowej w Polskim Radiu doszło do bezprecedensowej awarii w studio, wobec czego musiano przerwać i odwołać nagranie. Waltornista zażartował wówczas do reżysera: „Panie reżyserze, może coś jest nie tak ze scenariuszem?”. Na co, słysząc to dyrygent Radosław Labahua odpowiedział: „Biorąc pod uwagę tematykę filmu, nie mam wątpliwości, że ze scenariuszem jest wszystko w porządku”. Szukając sensu w tej sytuacji, twórcy podjęli decyzję o poszerzeniu składu orkiestry o kilkanaście osób. Przyczyny awarii nigdy nie odnaleziono. Ostanía taka awaria miała miejsce na początku lat '90, podczas nagrań Michała Lorenca do filmu: „Prowokator”.
3. Charakteryzację ran bł. Karoliny Kózki wzorowano na medycznych opisach i obdukcji ciała męczennicy, zawartych w dokumentach watykańskich, a zebranych w monografii postulatora jej procesu beatyfikacyjnego – ks. Jana Białoboka. Ten etap procesu, to tzw. positio.

4. Ujęcie gdy Karol Niechciał galopuje na koniu o zachodzie słońca, jest jedynym ujęciem nakręconym w filmie przez reżysera Witolda Ludwiga.
5. Tytułowy „Zerwany kłos”, to nie tylko metafora przedwcześnie zagasłego życia bł. Karoliny odnosząca się do żniw i chleba, ale także nawiązanie do uczesania warkocza głównej aktorki w tzw. kłos.
6. Średnia wieku członków całego zespołu filmowego wynosi około 27 lat. Żaden z nich nie studiował w żadnej szkole filmowej.
7. Premiera filmu, która odbyła się 14 listopada 2016 roku w warszawskiej „KINOTECE”, zgromadziła ok. 1700 gości w ośmiu salach jednocześnie. Była to jedna z największych premier filmowych w Warszawie.

